

มารู้จักกับโรคเอสแอลอี (Systemic Lupus Erythematosus)

โรคเอสแอลอีคืออะไร

โรคเอสแอลอีหรือโรคภูมิต้านทานเป็นโรคที่เกิดจากระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายที่ทำงานผิดปกติ มาทำร้ายเนื้อเยื่อของตัวเองทำให้เกิดความเสียหายต่ออวัยวะต่างๆในร่างกาย

สาเหตุเกิดจากอะไร? ใครมีความเสี่ยงจะเป็นโรคนี้ได้บ้าง?

โดยปกติแล้วภูมิคุ้มกันของมนุษย์ มีทำหน้าที่ปกป้องร่างกายจากเชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมต่างๆ แต่ผู้ป่วยโรคนี้จะมีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกัน ที่เข้าใจว่าเนื้อเยื่อของตนเองเป็นสิ่งแปลกปลอม จึงมาทำลายเนื้อเยื่อนั้น ทำให้เกิดการอักเสบและส่งผลให้อวัยวะนั้นๆ ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างปกติ ปัจจัยต่างๆ ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดโรค ได้แก่ กรรมพันธุ์ แสงแดด การติดเชื้อ ฮอโมนในช่วงวัยเจริญพันธุ์ ยาบางชนิด เป็นต้น

โรคนี้มักพบในเพศหญิง โดยช่วงอายุที่พบได้บ่อยที่สุดคือช่วงวัยเจริญพันธุ์ (อายุ 15-40 ปี) แต่สามารถพบในเด็กและเพศชายได้เช่นกัน

โรคนี้มีอาการอย่างไร?

ผู้ป่วยโรคเอสแอลอีจะมีอาการที่แตกต่างกันได้มาก บางรายแสดงอาการของโรคที่ละระบบ บางรายมีอาการเกิดขึ้นพร้อมๆ กันหลายระบบ ผู้ป่วยอาจมีอาการที่ไม่จำเพาะเจาะจง เช่น รู้สึกอ่อนเพลีย เหนื่อย ปวดเมื่อยตามตัว มีไข้ เบื่ออาหารและน้ำหนักลด ต่อมาจะเริ่มมีอาการจำเพาะที่แสดงถึงการที่อวัยวะนั้นๆ ถูกทำลาย โดยอาการที่พบบ่อย คือ อาการทางผิวหนัง เช่น ผื่นแพ้แสง ผื่นรูปผีเสื้อที่บริเวณสันจมูกและแก้ม ผื่นตามตัว ผื่นวงมากผิดปกติ มีแผลในปาก อาการของโรคในระบบอื่น เช่น ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ บวม ปัสสาวะมีฟองหรือเลือดปน ซีด มีจุดจ้ำเลือดตามตัว สับสน อารมณ์แปรปรวน ชัก

โรคเอสแอลอีในเด็กและผู้ใหญ่จะมีอาการคล้ายกัน แต่พบอาการทางสมองและไตในเด็กได้บ่อยกว่า และการดำเนินโรคในเด็กมักรุนแรงกว่าผู้ใหญ่

การวินิจฉัยโรคเอสแอลอีในผู้ป่วยแต่ละรายมีความยากง่ายไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาการและอาการแสดงต่างๆ ที่ปรากฏว่ามีความชัดเจนมากน้อยเพียงใด บางรายมีการดำเนินโรคแบบค่อยเป็นค่อยไป อาจต้องใช้เวลาติดตามดูอาการระยะยาว เพื่อให้ได้การวินิจฉัย

โรคนี้รักษาได้หรือไม่?

ปัจจุบันยังไม่มีวิธีรักษาโรคให้หายขาด แต่สามารถควบคุมอาการของโรคได้ด้วยยา เช่น ยากลุ่มสเตียรอยด์ ยากลุ่มลดการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ ยาต้านมาลาเรีย และยากดภูมิคุ้มกันชนิดอื่นๆ ร่วมกับการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม

ยาหลักที่ใช้รักษาอาการอักเสบของอวัยวะต่างๆ คือ ยากลุ่มสเตียรอยด์ เช่น เพรดนิโซโลน โดยแพทย์จะปรับขนาดยาตามอาการและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ถ้ายังไม่สามารถควบคุมโรคได้ อาจต้องให้ร่วมกับยากดภูมิคุ้มกันชนิดอื่น ๆ

การปฏิบัติตัวที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ ได้แก่ การรับประทานยาให้ตรงตามเวลาและขนาดที่กำหนด การมารับการตรวจรักษาตามเวลานัดหมาย หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่ที่มีผู้คนแออัด การดูแลรักษาความสะอาด รับประทานอาหารที่สุก สะอาด เนื่องจากผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ง่าย ทั้งจากตัวโรคเองและจากการได้รับยากดภูมิคุ้มกัน การหลีกเลี่ยงแสงแดดซึ่งจะกระตุ้นให้โรคกำเริบ โดยการหลีกเลี่ยงการอยู่กลางแจ้ง สวมใส่เสื้อผ้าป้องกันแสงแดด ทาครีมกันแดดก่อนออกแดดอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง

กล่าวโดยสรุป แม้โรคนี้จะไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ แต่การให้ความร่วมมือในการรักษาและการปฏิบัติตัวที่ดีของผู้ป่วย จะสามารถควบคุมอาการของโรคได้ หากมีอาการที่สงสัยว่าลูกของท่านอาจป่วยเป็นโรคนี้ ควรปรึกษาแพทย์เพื่อรับการตรวจประเมินและเริ่มรักษาตั้งแต่วะยะแรกของโรค จะมีโอกาสควบคุมอาการและป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

อ.พญ.สุภาพณี พิพัฒน์กุลชาติ

กุมารแพทย์โรคข้อและรูมาติสซั่ม

กลุ่มงานกุมารเวชกรรม ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุ ชลประทาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ